

ХАЙНРИХ БЪОЛ ГАРА ТИБТЕН

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

Бездушните хора не могат да разберат защо проявявам такава добросъвестност и примирение в една професия, която според тях е недостойна за мен. Наистина моята работа не отговаря на образованието ми, не е била прославяна в безбройните песни, изпети над люлката ми, но тя ми доставя удоволствие и ме храни: аз казвам на хората къде се намират. На онези мои съвременници, които вечер взимат влака на гарата в родния си град и потеглят за далечни краища, през нощта се събуждат на нашата гара, объркано се взират в тъмнината и не знаят дали не са задминали целта си, дали са още далеч от нея или може би вече са я достигнали (защото нашият град крие разнообразни забележителности и привлича немалко туристи) — на всички тях аз казвам къде се намират. Щом пристигне влак и колелата на локомотива замрат, включвам високоговорителя и произнасям бавно в нощта:

— Гара Тибтен... Вие сте в Тибтен! Пътниците, желаещи да посетят гроба на Тибурций, трябва да слязат тук!

Откъм пероните ехото се връща в кабината ми — от тъмнината звучи тъмен глас, сякаш оповестява нещо съмнително, макар че изрича самата истина.

Тогавя някои грабват куфарите си и трескаво скачат върху слабо осветения перон, понеже целта им е била Тибтен — виждам ги как слизат по стълбите на подлеза, после отново изплуват на перон номер 1 и подават билетите си на сънения чиновник при бариерата. Нощем рядко пристигат хора с търговски амбиции — пътници, които възнамеряват да покрият нуждите на своите фирми от тибтенските оловни рудници. Най-често, идват туристи, привлечени от гроба на Тибурций — римски младеж, самоубил се преди хиляда и осемстотин години заради някаква тибтенска красавица. Върху надгробния му камък, на който всеки може да се възхити в нашия градски музей, личи надписът: „Той бе още момче, но любовта го срази!“ Тибурций пристигнал тук от Рим, за да закупи олово за баща си — военен доставчик.

Наистина не беше нужно да посещавам пет университета и да придобивам две докторски титли, за да изричам нощ след нощ в тъмнината: „Гара Тибтен! Вие сте в Тибтен!“ И все пак тази моя дейност ме изпълва със задоволство. Произнасям думите си тихо, така че да не разбудя спящите, но будните да ги чуят, и влагам в гласа си

точно толкова настойчивост, та дремещите да се сепнат и да размислят не е ли Тибтен тяхната цел.

Късно сутрин, когато се събудя от сън и погледна през прозореца, виждам пътниците, подмамани през нощта от моя глас, да сноват из нашето градче, въоръжени с рекламните проспекти, които пътното ни бюро щедро разпраца по целия свят. Докато са закусвали, те вече са прочели, че сегашната форма на името Тибтен се е получила от латинското „Тибуртинум“, изтъркано от употреба през вековете; после се отправят към градския музей и там се възхищават на надгробния камък, положен преди хиляда и осемстотин години в чест на този древноримски Вертер. От червеникав пясъчник е изваян профилът на момче, което напразно протяга ръце към едно момиче. „Той бе още момче, но любовта го срази...“ За крехката му възраст свидетелстват я предметите, намерени в гроба му: фигурки от слонова кост — две слончета, конче и куче, които — както твърди Бруслер в своята „Теория за гроба на Тибурций“ — са служили за игра, подобна на шахмата. Но аз се съмнявам в тази теория и съм сигурен, че Тибурций просто си е играел с тези предмети. Малките фигурки от слонова кост не се различават по нищо от онези, които тук получаваме като добавка при покупката на четвърт килограм маргарин и са имали същото предназначение — с тях са играели децата...

Може би на това място съм длъжен да насоча вниманието към отличното произведение на нашия местен писател Фолкер фон Фолкерсен, който написа превъзходен роман под заглавие: „Тибурций, една римска съдба, осъществена в нашия град“. Все пак смятам, че творбата на Фолкерсен заблуждава, понеже и той се придържа към теорията на Бруслер за предназначението на играчките.

Самият аз — тук най-сетне трябва да направя едно признание — притежавам оригиналните фигурки, намерени в гроба на Тибурций. Откраднах ги от музея и ги замених с онези, които получавам като добавка при покупката на четвърт килограм маргарин — две слончета, конче и куче. На цвят са бели като играчките на Тибурций имат същата големина и същото тегло и — което ми се струва най-важното — имат същото предназначение.

Така в нашия град пристигат туристи от цял свят, за да се възхитят на надгробния камък на Тибурций и на играчките му. Плакати с надпис „Come to Tibten“ висят из чакалните на гарите в

англосаксонския свят и когато нощем изричам, своите думи: „Гара Тибтен! Вие сте в Тибтен! Пътниците, желаещи да посетят гроба на Тибурций, трябва да слязат тук...“, аз примамвам от влаковете онези мои съвременници, които вече са победени от изкушението на нашите плакати по гарите в родните си градове. Разбира се, те виждат надгробния камък от пясъчник, чиято историческа автентичност е несъмнена. Съзерцават трогателния профил на един римски младеж, който, сразен от любовта, се удавил в някаква наводнена шахта на оловните рудници. И тогава погледите на туристите се плъзват към фигурките — две слончета, конче и куче; именно чрез тях те биха могли да проникнат в мъдростта на този свят, но не го правят. Покъртени съотечественички и чужденки трупат рози върху гроба на момчето, в негова чест се пишат стихове; дори моите фигурки — кончето и кучето (трябваше да изконсумирам един килограм маргарин, за да станат мое притежание!) — вече са обект на поетически опити. „Като нас си играл ти с конче и куче...“ — гласи стих от поемата на един небезизвестен лирик. А те си лежат там — безплатните добавки на фирмата „Клюсхенерски жълтъчен маргарин“ — върху червено кадифе под дебело стъкло в нашия градски музей и свидетелстват за моята консумация на маргарин. Често, преди да ида следобедна смяна на работа, влизам за минутка в градския музей и ги съзерцавам — те изглеждат като истински, жълтеникаво обагрени, и по нищо не се различават от фигурките, които се търкалят в моето чекмедже, защото аз хвърлих оригиналите при другите, получени като добавка при покупката на „Клюсхенерски маргарин“, и напразно се опитвам да ги разпозная.

После замислен отивам на работа, окачвам шапката си на закачалката, събличам сакото си, слагам сандвичите си в чекмеджето, подреждам цигарените хартийки, тютюна, вестника и щом пристигне влак, произнасям думите, които съм длъжен да кажа:

— Гара Тибтен! Вие сте в Тибтен! Пътниците, желаещи да посетят гроба на Тибурций, трябва да слязат тук...

Произнасям думите си тихо, така че да не разбудя спящите, но будните да ме чуят, и влагам в гласа си точно толкова настойчивост, та дремещите да се сепнат и размислят не е ли Тибтен тяхната цел.

И не мога да разбера защо според хората тази професия е недостойна за мен...

1953

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.